

Mini Lesson

Konfliktushelyzetek - „HÁT AKKOR MIÉRT?!”

TÉMA

Csalódás, tanácstalanság, tehetetlen düh – cselekvési alternatívák

KOROSZTÁLY

3-4. osztály

IDŐTARTAM

2x45 perc + 2x45 perc (alkotás)

JAVASOLT TANTÁRGYAK

Erkölcstan, vizuális kultúra

FELADATLEÍRÁS

Hangulatok, érzések azonosítása, megnevezése és kifejezése különböző módszerek (képelemzés, drámajáték, klipértelmezés, alkotói munka) segítségével. Az önismeret és az érzelmi állapotok tudatos megélésének fejlesztése. Mások érzelmi állapotának felismerése, felelősségvállalás egymás iránt. Önsegítési stratégiák és a segítségnyújtás formáinak megismerése egy videóinterjú-részletből kiindulva.

Az itt tárgyalt téma összekapcsolható az **Osztályközösség – „Rendben, akkor nem jelentelek be”** című modullal.

Megjegyzés: A feladatleírásban a tanítási-tanulási folyamat egymásra épülő egységeinek sorrendjét számozással jelezzük, a betűjellel ellátott feladatok a tanító pedagógiai céljai és az osztály nyitottsága, érdeklődése szerint választhatók.

TANTERVI KAPCSOLÓDÁSOK

NAT 2020 - Kerettanterv az általános iskola 1-4. évfolyama számára

TANULÁSI CÉLOK

ERKÖLCSTAN

Témakör: Éntudat – Önismeret, Helyem az osztályközösségben

Fejlesztési feladatok és ismeretek

Saját főbb testi tulajdonságok és személyiségjegyek azonosítása, az önértékelés és a környezettől érkező jelzések értelmezése. Vita, veszekedés, harag okainak feltárása, a kibékülés, megbeszélés módjai, a megbocsátás elfogadása. Az egyenlőtlen és bántó helyzetek felismerése, és a rájuk való megfelelő reakció tanulása.

VIZUÁLIS KULTÚRA

Témakör: Mese, fantázia, képzelet, személyes élmények

Fejlesztési feladatok és ismeretek

Személyes érzelmek, hangulatok kifejezése képkalkotásban. Adott érzelmi állapot kifejezése arcjátékkal és gesztusokkal, az érzelmek kifejezési lehetőségeinek tudatosítása érdekében. A tapasztalatok felhasználása egyszerű vizuális megjelenítés során (emberábrázolás, differenciált arc ábrázolás, kézábrázolás).

TANANYAGFEJLESZTŐ

Fonyódi Gábor

Mini Lesson

Konfliktushelyzetek - „HÁT AKKOR MIÉRT?!”

Bevezetés

HOGYAN ÉRKEZTÉL AZ ISKOLÁBA? - Dramatikus játék

Egy tanuló húz egy érzelmekártyát. (1. melléklet) Eljátssza, hogyan lép be az osztályterembe és megy a padjához az adott érzelmi állapotban. A többiek feladata kitalálni, milyen hangulatban, milyen érzésekkel érkezett társuk az iskolába. Beszéljünk arról is, milyen arcjáték, testtartás, mozgás jellemzi a megjelenített érzelmet. Együtt is gyakorolhatjuk az érzelmek megjelenítését.

Ráhangelődés

MI VAN AZ ARCUNKRA ÍRVA?

A) Borúra derű

Vidámból szomorú, szomorúból vidám. Testtartásra, arckifejezésre és hangulati képekre vonatkozó instrukciókkal kísért mimetikus játék.

A tanító egyszerre mondja és mutatja az érzelmi állapotra jellemző mimikát, testtartást, mozdulatot. (2. melléklet)

B) Mit mesél a szemünk, a szánk?

Milyen érzelmeket tudsz azonosítani az arcrészleteken?

Miből következtettél az egyes érzelmekre, hangulatokra?

Találgatás, következtetés, beszélgetés. (3. melléklet)

Gyűjtőmunka

1. FILM MEGTEKINTÉSE

1. Beszélgetés a klipről

Áhel Lily videóinterjú-részletének megtekintése. Első reakciók meghallgatása, beszélgetés.

- *Milyen szavakkal fogalmaznád meg Lili érzéseit?*
- *Jelenítsd meg, milyen lehetett Lili reakciója, amikor meghallotta, hogy Vali mégis jelenti a mulasztását!*
- *Az eset sok év távlatából is felkavarja a mesélőt. Miből érzékelted ezt a felindultságot?*
- *Miért van különösen nehéz helyzetben Lili ebben az esetben?¹⁾*
- *Mit tehetett Lili ezek után? Kibez fordulhatott? Milyen lezárását tudod elképzelni a történetnek?*

1) Lili, aki szorgalmas, megfelelni vágyó tanuló, komoly nehézség elé nézhetett. Ő is vétkesnek érezhette magát, hiszen nem írta meg a leckéjét, ráadásul Valit is „lekenyerezte”, hogy osztálytársa ne tegye a kötelességét. Így nehéz lehetett képviselnie igazát...

Mini Lesson

Konfliktushelyzetek - „HÁT AKKOR MIÉRT?!”

2. Önismereti feladatok

A) Kérdőív

Önismeret és véleménynyilvánítás. A filmkliphez kapcsolódó rövid feleletválasztós teszt kitöltése és megbeszélése. (4. melléklet)

A tanító egyszerre mondja és mutatja az érzelmi állapotra jellemző mimikát, testtartást, mozdulatot. (2. melléklet)

B) Ilyen vagyok én!

Grafikus rendező: *Ez az, ami felvidít, ettől lesz rossz kedvem...*

Helyzetek, események és cselekedetek összegyűjtése és lejegyzése, amik befolyásolják a hangulatomat. (5. melléklet)

Első óra tervezett vége.

Jelentésteremtés

ÉRZELEM ÉS CSELEKVÉS

1. Beszélgetőkör

Téma: negatív érzelmek megélése, megküzdési stratégiák, segítségnyújtás formái, a szemlélő szerepe a konfliktusokban. Néhány ötlet gondolatébresztő kérdésre:

- Volt nektek Lilihez hasonló érzések, amikor egyszerre sokféle rossz érzés dúlt bennetek?
- Lehet úgy élni, hogy sosincsnek rossz érzéseink?
- Mit tehetünk, ha szomorúnak, csalódottnak érezzük magunkat?
- Mit tehetünk osztálytársként, ha észreveszünk valakit, aki bánatos?

2. Gondolattérkép készítése

A beszélgetőkör után közösen létrehozunk egy gondolattérképet az elhangzott vélemények, ötletek összegzéséeként, ahhoz kapcsolódóan, hogy mit tehetünk, ha problémánk van. A tanító adott esetben ne csak koordinálja, de új gondolatokkal is segítse a rendszerezést, hogy minél átfogóbb és realisabb legyen a cselekvési alternatívák számba vétele. (6. melléklet)

A beszélgetés során - ahogy konfliktuskezelés esetén mindig - térjünk ki a kívülálló harmadik, a szemtanú kulcsszerepére. Emeljük ki, mennyire fontos az, hogy konfliktushelyzetben a szemtanú ne legyen passzív, álljon a bántott mellé szóban, tettben és/vagy hívjon segítséget.

3. Otthoni kutatómunka, interjú

Téma: A nagy családás. Kutatás a családban, szülők, nagyszülők, családtagok témához kapcsolódó emlékei. Feldolgozás videóinterjú, lejegyzés vagy rajz (pl. képregény) formájában.

Mini Lesson

Konfliktushelyzetek - „HÁT AKKOR MIÉRT?!”

Reflektálás

ALKOTÁS ÉS ÉNEK

A) MESÉLD EL SZÍNEKBEN!

Vizuális alkotás: érzelmek ábrázolása a folttól az arcig.

1. Érzelmek színekavalkádja.

– Milyen a színe a csalódásnak, haragnak, örömmek, félelemnek, unalomnak stb.?

Színfoltok festése belső hangulati kép alapján.

2. – Mit érzett Lili a klipben elmesélt eset után?

Non-figuratív foltfestészet a színek érzelmi, indulati kifejezőerejével.

3. Kettős önarckép: a vidám és a bánatos. Érzelmek ábrázolása az arcon, hangulatnak megfelelő színhasználat.

B) NÉPDALOK

Népdalok és érzelmek. Milyen hangulatban vagy? Mit érzel? Mondd el dalban!

Példák:

Bánat: *Hervad már a lombnak*

Vidámság: *Virágéknál ég a világ*

Bolondság: *Száraz tónak nedves partján*

Sértődöttség: *Ti csak esztek, isztok*

Dac: *Még azt mondják nem illik*

Aggódás: *Katalinka szállj el*

Neheztelés: *Hej, Jancsika, Jancsika*

Düh: *Új a csizmám*

Mini Lesson

Konfliktushelyzetek - „HÁT AKKOR MIÉRT?!”

Mellékletek

1. melléklet

✂	DÜHÖS	VIDÁM	FÉLÉNK
	BÁNATOS	UNOTT	IZGATOTT

2. melléklet

Példa tanítói instrukcióra:

Kihúzzuk magunkat, mellkasunkat kidüllesztjük, állunkat megemeljük. Elégedettnek érezzük magunkat, csupa napsugár az élet, boldogság tölti be a lelkünket. Mély levegőt veszünk, szánk mosolyra húzódik, szemünket tágra nyitjuk. De lassan beborul az ég, minden szürkévé válik körülöttünk. Elkomorulunk, szánk lefelé görbül, fejünk lehorgad. A sok szép gondolatba szomorúság vegyül. Mellkasunk beesik, vállunk felhúzódik. Tekintetünk összeszűkül, magunk elé nézünk, nagyot sóhajtunk. Szerencsére azonban a felhők továbbbúsznak, újra előbújik a nap. Betölt minket a ragyogása, átjár a melege. Testünk újra kiegyenesedik, fejünk kiemelkedik, visszatér mosolyunk, tekintetünk fénye. Azt érezzük, minden jó úgy, ahogy van.

(Illusztráció)

Mini Lesson

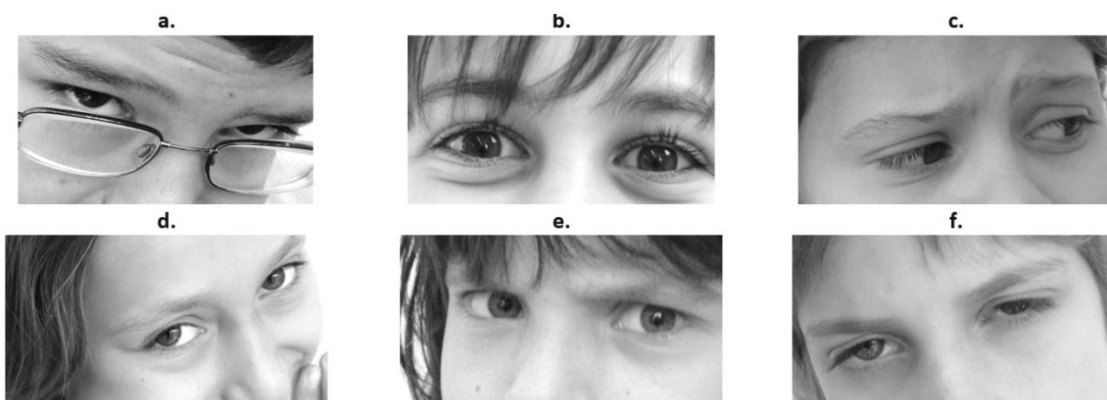
Konfliktushelyzetek - „HÁT AKKOR MIÉRT?!”

Mellékletek

3.melléklet

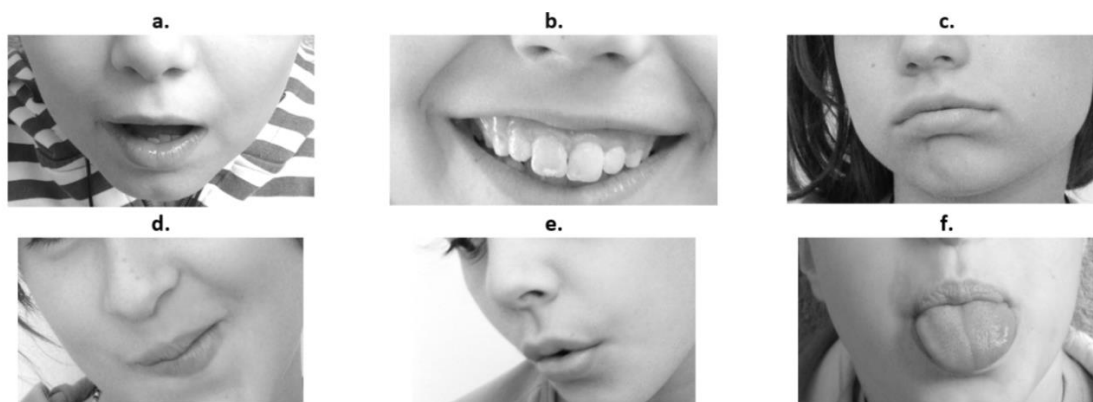
A LÉLEK TÜKRE

Mit olvasol ki ezekből a szemekből? Milyen gondolatok, érzések kavaroghatnak ezekben a gyerekekben?

AMI A SZÍVEMEN...

Most nem halljuk, csak látjuk a szájukat. Mit árulnak el gazdájuk hangulatáról? Ha beszélni kezdenének, mit mondanának?

Mini Lesson

Konfliktushelyzetek - „HÁT AKKOR MIÉRT?!”

Mellékletek

4.melléklet

TÖPRENGJ ÉS IKSZELJ!	
1. MIK LEHETTEK LILI LEGERŐSEBB ÉRZÉSEI? TÖBBET IS JELÖLHETSZ!	
kíváncsiság	csalódottság félelem tanácstalanság harag bosszúvágy elégedetlenség
☐	☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐
2. MI FÁJHATOTT LEGJOBBAN LILINEK?	
A festékkészlet elvétele. Hogy Vali becsapta őt. Hogy kiderült, az iskolában csinálta meg a leckéjét.	
☐	☐ ☐
3. MI LEHETETT VALI VISELKEDÉSÉNEK OKA? MELYIKET TARTOD A LEGVALÓSZÍNŰBBNEK?	
Rossz kedve volt. Vágyott a festékkészletre. Nem szerette Lilit. Őt is sokszor bántották. Gonosz volt.	
☐	☐ ☐ ☐ ☐ ☐
4. MIT TARTASZ A LEGKEVÉSBÉ VALÓSZÍNŰNEK?	
Lili és Vali megbeszélnek a dolgot és kibékülnek. ☐	
Vali belátja tévedését és visszaadja a festékkészletet. ☐	
Marad az ellenséges viszony a két lány között. ☐	
Lili elmondja a tanárnak az esetet, aki segít megoldani a vitát. ☐	
5. TE MIT TENNÉL HASONLÓ HELYZETBEN? MELYIK VÁLASZ ÁLL HOZZÁD A LEGKÖZELEBB?	
Elmondom a szüleimnek. Megbeszélésem a haragosommal a dolgot. Nagy patáliát csapok.	
☐	☐ ☐
A barátomnak panaszkodok. Szólok az osztályfőnöknek. Hallgatok róla.	
☐	☐ ☐
6. MIT TENNÉL, HA HASONLÓ HELYZETET LÁTNÁL AZ OSZTÁLYBAN?	
Attól függ, kik között alakul ki a konfliktus. Nem avatkoznék bele mások dolgába.	
☐	☐
Megpróbálnék közvetíteni a két osztálytársam között. Szólnék a tanárnak.	
☐	☐

Mini Lesson

Konfliktushelyzetek - „HÁT AKKOR MIÉRT?!”

Mellékletek

5. melléklet

ILYEN VAGYOK ÉN!		
EZ AZ, AMI FELVIDÍT	ETTŐL LESZ ROSSZ KEDVEM	
		

Mini Lesson

Konfliktushelyzetek - „HÁT AKKOR MIÉRT?!”

Mellékletek

6. melléklet

Gondolattérkép a problémamegoldáshoz

(Az itt bemutatott gondolattérkép minta, a tanulókkal egyszerűbb formában is megalkotható a beszélgetőkörben felhozott ötletek alapján. A lényeg, hogy a gyerekek kilépjenek a passzív szemlélő, elszenvető pozíciójából és gondolkodni kezdjenek a problémamegoldás formáiról.)

